

Раҳмоннинг дўстлари ва Шайтоннинг дўстлари
ўртасини ажратиш

Шайхул Ислам Ибн Таймия қаламларига мансуб

Таржимон: Абу Солиҳ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Барча ҳамду-сано Аллоҳ учун. У Зотдан мадад ва мағфират сўраймиз. Нафсимиз ва амалларимизнинг ёмонлигидан Аллоҳ паноҳ беришини сўраймиз. Аллоҳ ҳидоят қилганни адаштирувчи ва У адаштирган кимсани ҳидоят қилувчи йўқдир. У Зотнинг: Ундан ўзга барҳақ маъбуд бўлмаган Аллоҳ эканига гувоҳлик берамиз ҳамда Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам Аллоҳнинг бандаси ва расули эканлигига гувоҳлик берамиз. Аллоҳ у зотни барча динларга ғолиб бўлиши учун ҳақ дин ва ҳидоят билан юборди, бунга Аллоҳнинг ўзи етарли гувоҳдир.

Аллоҳ Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи ва салламни қиёмат олдидан хушхабар берувчи ва огоҳлантирувчи қилиб юборди. Ўз изни ила Аллоҳ йўлига даъват қилувчи ва ёруқ нур қилди. У билан одамларни залолатдан ҳидоятга, кўрликдан басиратга ва адашишдан тўғри йўлга олиб чиқди. У билан ожиз кўзларни очди, кар қулоқларни эшиттирди ва қулф қалбларни очиб ташлади. У билан ҳақ ва ботил, ҳидоят ва залолат, рушд ва адашиш, мўминлар ва кофирлар, саодатманд аҳли жаннат ва бахтиқро аҳли дўзах, Аллоҳнинг дўстлари ва душманлари ўртасини ажратди.

Мухаммад соллаллоху алайҳи ва саллам кимга Аллоҳнинг дўстларидан, деб гувоҳлик берган бўлсалар, у Раҳмоннинг дўстларидандир ва кимга Аллоҳнинг душмани деб гувоҳлик берган бўлсалар, у Аллоҳнинг душмани ва шайтоннинг дўстларидандир.

Аллоҳнинг дўстлари ва Шайтоннинг дўстлари

Дарҳақиқат, Аллоҳ таоло инсонлар ичида Ўзининг дўстлари борлигини, Шайтоннинг ҳам дўстлари борлигини Ўз китобида ва Расулининг суннатида баён қилиб, Раҳмоннинг дўстлари ва Шайтоннинг дўстлари ўртасини ажратди. Аллоҳ таоло айтди: **«Огоҳ бўлингизким, албатта Аллоҳнинг дўстларига (охиратда) бирон хавф-хатар йўқдир ва улар ғамгин бўлмайдилар. Иймон келтирган ва (Аллоҳдан) кўрқувчи бўлган зотлар учун ҳаёти дунёда ҳам, охиратда ҳам хушхабар бордир. Аллоҳнинг сўзлари ўзгартирилмас. Мана шу (мазкур неъматларга эришиш) улуғ бахтдир.»** (Юнус: 62-64). Яна деди: **«Аллоҳ мўминларнинг дўстидир. Уларни қоронғу зулматлардан ёруғлик — нурга чиқаради. Кофирларнинг дўстлари эса шайтонлардир. Улар кофирларни ёруғлик-нурдан қоронғу-зулматларга чиқарадилар. Ана ўшалар жаҳаннам эгаларидир ва унда абадий қолажаклар.»** (Бақара: 257) Яна айтди: **«Эй мўминлар, яҳудийлар ва насронийларни дўст тутмангиз! Уларнинг баъзилари баъзиларига дўстдирлар Сизлардан ким уларга дўст бўлса, у ўшалардандир. Албатта, Аллоҳ золим қавми хидоят қилмас. Сиз — дилларида мараз бўлган кимсалар: «Бизга бирон бало етишидан кўрқамиз», деган холларида кофирлар томонга**

шошаётганларини кўрасиз. Шояд Аллоҳ мусулмонларга ғалаба берса ёки Ўз хузуридан (бу мунофиқ кимсаларни шарманда қиладиган) бирон ишни келтириб, улар ичларида яширган нарсаларига надомат қилувчиларга айланиб қолсалар. Шунда мўминлар бир-бирларига: «Жон-жаҳдлари билан Сизлар билан биргамиз», деб қасам ичганлар шуларми?» — дейдилар. У мунофиқларнинг қилган амаллари беҳуда кетди ва ўзлари зиён кўрувчиларга айланиб қолишди. Эй мўминлар, сизларнинг ичингиздан кимда-ким динидан қайтса, Аллоҳ бошқа бир қавмни келтирурки, Аллоҳ уларни яхши кўради, улар Аллоҳни яхши кўрадилар. Улар мўминларга ҳокисор, кофирларга эса қаттиққўл, бирон маломатгўйнинг маломатидан кўркмай Аллоҳ йўлида курашадиган кишилардир. Бу Аллоҳнинг фазлу марҳамати бўлиб, Ўзи хоҳлаган кишиларга берур. Аллоҳ фазлу карами кенг, билувчидир. Сизларнинг дўстингиз фақат Аллоҳ, Унинг пайғамбари ва тавозе қилган холларида намозни тўкис адо этадиган, закотни адо этадиган мўминлардир. Кимки Аллоҳни, Унинг пайғамбарини ва мўминларни дўст тутса (нажот топгай), зеро фақат Аллоҳнинг гуруҳигина ғолиб бўлувчидир.» (Моида: 51-56). Яна деди: «У жойда (Қиёмат кунида) ҳам салтанат Ҳақ таолоникидир. У энг яхши савоб - мукофот ато этувчи ва энг хайрли оқибатни берувчи зотдир.» (Каҳф: 44).

Аллоҳ таоло Шайтоннинг дўстларини зикр қилиб деди: «(Эй мўмин бандам), ҳар қачон Қуръон қироат қилсанг, албатта малъун шайтондан Аллоҳ паноҳ беришини сўрагин! Албатта, иймон

келтирган ва ёлғиз Раббиларига таваккул қиладиган зотлар устида (шайтон) учун ҳеч қандай салтанат — ҳукмронлик йўқдир.» (Наҳл: 98-100). Яна деди: «Иймон келтирганлар Аллоҳ йўлида жанг қиладилар, кофир кимсалар эса шайтон йўлида жанг қиладилар. Шайтоннинг дўстларига қарши жанг қилингиз! Шубҳасиз, шайтоннинг макри заифдир.» (Нисо: 76). Яна деди: «Эсланг, (эй Муҳаммад – соллаллоху алайҳи ва саллам), фаришталарга Одам учун саломлашиш саждасини қилинг, дейишимиз билан саждага эгилдилар. Фақат иблис (сажда қилмади). У жинлардан эди. Парвардигорининг амрига бўйсунидан бош тортди. Энди сизлар (эй Одам болалари) Мени қўйиб, уни (яъни, иблисни) ва зурриётларини дўст тутасизларми?! Улар сизларга душман-ку! У (иблис) золим кимсалар учун (Аллоҳнинг ўрнига ибодат қилинадиган) нақадар ёмон «бадалдир». (Каҳф: 50). Яна: «Кимки Аллоҳни қўйиб, шайтонни дўст тутса, у очикдан-очик зиён қилибди.» (Нисо: 119). Аллоҳ таоло деди: «Ундай зотларга айрим кимсалар: «Қурайш одамлари сизларга қарши (саноксиз лашкар) тўплаган; қўрқингиз!» — деганларида бу гап уларнинг иймонларини зиёда қилди ва: «Бизга ёлғиз Аллоҳнинг Ўзи кифоя. У зот биз унга ишларимизни топширадиган энг яхши вакилдир!» — дедилар. Бас, у юришдан бирон нохушлик етмай Аллоҳнинг неъмат ва фазли билан қайтдилар. Улар Аллоҳнинг ризолигини истадилар. Аллоҳ эса улуғ фазлу марҳамат соҳибдир. Албатта ўша (сизларни васвасага солмоқчи бўлган) шайтоннинг ўзидир. У сизларни

ўзининг дўстларидан (кофирлардан) кўрқитмоқчи бўлади. Бас, агар мўмин бўлсангизлар, улардан кўрқмангиз, мендан кўрқингиз!». (Оли Имрон: 173-175). Яна деди: «Эй Одам болалари, шайтон Ота-онангиз (Одам ва Ҳавво)нинг авратларини ўзларига кўрсатиш (яъни уятли аҳволга солиб қўйиш) учун либосларини ечиб, жаннатдан чиқаргани каби сизларни ҳам тақво либосини ёки авратни тўсадиган ҳиссий либосни тарк қилиш маъсиятини сизларга чиройли кўрсатиб алдаб қўймасин! Чунки, у ва унинг малайлари сизларни ўзингиз билмайдиган тарафдан кўриб турадилар. Албатта Биз шайтонни иймонсиз кимсаларга дўст қилиб қўйганмиз. Улар қачон бирон бузук иш қилсалар (масалан, улар Каъбани яланғоч ҳолларида тавоф қилар эдилар): «Ота-боболаримизни шундай ҳолда топганмиз. Буни бизга Аллоҳ буюрган, дейдилар. Айтинг (эй Муҳаммад – соллаллоҳу алайҳи ва саллам): «Аллоҳ ҳеч қачон бундай бузук ишларга буюрмайди. Аллоҳ шаънига (ўзингиз) билмайдиган нарсаларни айтаверасизларми?! Айтинг: «Раббим адолатга буюргандир. У ибодатни У учун холис қилишингизга умумий суратда ва хусусан масжидларда бўлганингизда холис қилишга буюрган. У зотга динингизни холис қилган ҳолда илтижо этингиз. Сизларни бошлаб яратган ҳолига қайтурсиз. (Яъни, аввал сизлардан йўқдан бор қилгани каби Қиёмат Кунисида яна ҳисоб-китоб учун қабрларингиздан чиқарур.) У бир гуруҳни хидоят қилди, бошқа бир гуруҳга эса йўлдан озиш ҳақ бўлди. Чунки, улар Аллоҳни қўйиб, шайтонга дўст тутиниб

олганларда, яна ўзларини ҳидоят топувчилар, деб ҳисоблайдилар.» (Аъроф: 27-30). Яна деди: «Албатта, шайтонлар ўз дўстларини (яъни мушрикларни) сизлар билан жанжаллашишлари учун васвасага солурлар». (Анъом: 121). Иброҳим Халил алайҳиссалом ўз отасига айтди: «Эй ота, ҳақиқатан мен сизга Раҳмон томонидан азоб етиб, (дўзахда) шайтонга дўст бўлиб қолишингиздан кўрқаман». (Марям: 45). Яна деди: «(Эй Мухаммад – соллаллоҳу алайҳи ва саллам – эсланг: Аллоҳ) уларнинг барчаларини тўплайдиган Кунда: «Эй жинлар жамоаси, инсонлардан жуда кўпини (адаштирдингиз), дер». Шунда у жинларнинг инсонлардан бўлган дўстлари: «Парвардигоро, бизлар бир биримиздан фойдаландик ва Ўзинг биз учун белгилаб қўйган ажалимизга етиб келдик»...». (Анъом: 128). Яна деди: «Кимки Аллоҳни қўйиб, шайтонни дўст тутса, бас, у очикдан-очик зиён қилибди.» (Нисо: 119). Яна деди: «Аллоҳ мўминларнинг дўстидир. Уларни қоронғу зулматлардан ёруғлик — нурга чиқаради. Кофирларнинг дўстлари эса шайтонлардир. Улар кофирларни ёруғлик-нурдан қоронғу-зулматларга чиқарадилар». (Бақара: 257). Яна деди: «Эй мўминлар, Менинг душманим ва сизларнинг душманларингиз (бўлган мушриклар)ни дўст тутманглар! Сизлар уларга дўстлик (хақида хат-хабар) юборурсизлар, холбуки улар сизларга келган ҳақ (дин ва Қуръон)га кофир бўлгандирлар! Улар пайғамбарни ҳам сизларни ҳам Раббингиз бўлмиш Аллоҳга иймон келтирганларингиз сабабли (ўз диёрларингиздан) ҳайдаб

чиқармоқдалар-ку! Агар сизлар Менинг йўлимда жиход қилиш учун ва Менинг розилигимни истаб чиққан бўлсангизлар (у ҳолда мушрик-кофир кимсаларни дўст тутманглар)! Сизлар уларга пинҳона дўстлик қилмоқдасизлар! Ҳолбуки, Мен сизлар яширган нарсани ҳам, ошкор қилган нарсани ҳам жуда яхши билувчидирман! Сизлардан ким шу (иш)ни қилса, аниқки, у тўғри йўлдан озибди! (Эй мўминлар), агар улар (мушриклар) сизларга зафар топсалар душманларингиз бўлурлар ва сизларга қўл ва тилларини ёмонлик билан чўзадилар (яъни сизларни ўлдирадилар, ҳақоратлар қиладилар). Улар сизларнинг яна кофир бўлишларингизни истайдилар. (Қиёмат Кунда) сизларга қариндош-уруғларингиз ҳам, бола-чақаларингиз ҳам ҳаргиз фойда бермас! Қиёмат Кунда (Аллоҳ) ўрталарингизни ажратиб қўюр, (Бас, нечун ўша уруғ-авлодингизни ҳимоя қилиш учун Аллоҳга гуноҳкор бўлмоқдасизлар?!) Аллоҳ қилаётган амалларингизни кўриб турувчидир. Сизлар учун Иброҳим ва у билан бирга бўлган кишиларда (уларнинг кофирларга қилган муносабатларида) гўзал намуна бордир. Эслангиз, улар ўз қавмларига: «Дарҳақиқат, бизлар сизлардан ва сизлар Аллоҳни қўйиб ибодат қилаётган бутларингиздан безормиз. Бизлар сизлар (ишониб, ибодат қилаётган бут-санамлар)ни инкор этдик. Токи сизлар ёлғиз Аллоҳга иймон келтиргунларингизча сизлар билан бизнинг ўртамизда адоват ва ёмон кўриш зоҳирдир», дедилар. Фақат Иброҳим ўз(ининг кофир бўлган) отасига: «Албатта мен (Аллоҳдан) сиз учун

мағфират сўрайман, (лекин) сизга Аллоҳ томонидан бўладиган бирон нарсани (азобни қайтаришга) молик эмасман», (деган сўзларигина сизларга намуна бўлмасин)? Парвардигоро, бизларни бу кофир бўлган кимсаларга мафтун-алданувчи қилиб қўймагин, бизларни(нг гуноҳларимизни) мағфират қилгин. Парвардигоро, албатта Сен Ўзинг қудрат ва ҳикмат соҳибидирсан». (Мумтаҳана: 1-5).

Аллоҳ валийларининг сифатлари

Инсонлар ичида Раҳмоннинг дўстлари ва шайтоннинг дўстлари борлиги маълум бўлган бўлса, Аллоҳ ва Расули икки тоифанинг орасини ажратиб қўйгани каби улар орасини ажратиб олиш лозим бўлади. Аллоҳнинг дўстлари: тақводор мўминлардир, бу ҳақида Аллоҳ таоло: **«Огоҳ бўлингизким, албатта Аллоҳнинг дўстларига (охиратда) бирон хавф-хатар йўқдир ва улар ғамгин бўлмайдилар. Иймон келтирган ва Аллоҳдан қўрқувчи бўлган зотлар учун ҳаёти дунёда ҳам, охиратда ҳам хушxabар бордир.»** деди. (Юнус: 62, 63). Бухорий ва бошқалар ривоят қилган саҳиҳ ҳадисда, Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳу Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан ривоят қилган ҳадис қудсийда: «Аллоҳ таоло айтди: «Ким Менинг дўстимга душманлик қилса, Мен билан урушда беллашувга чиқибди [бошқа ривоятда: унга уруш эълон қилдим]. Бандам унга фарз қилган амалларимдан кўра Менга суюмлироқ бўлган бошқа бирор нарса билан Менга яқинлаша олмайди. Бандам Менга нафл амалларини қилиш билан яқинлашиб бораверади, ҳаттоки Мен уни яхши кўриб қоламан. Агар яхши кўриб қолсам,

Мен унинг эшитадиган қулоғи, кўрадиган кўзи, ушлайдиган қўли ва юрадиган оёғи бўламан. (Яъни, у фақат мен хоҳлаган ва мени рози қиладиган нарсаларни эшитади, кўради ва ҳоказо.) [Бошқа ривоятда: Мен билан эшитади, Мен билан кўради, Мен билан ушлайди ва Мен билан юради, дейилган]. Агар сўраса, албатта бераман, паноҳ тиласа, албатта паноҳимга оламан. Мен қилмоқчи бўлган бирор ишимда мўмин бандамнинг жонини олишимдаги каби тараддуд қилган эмасман. У ўлимни ёмон кўради, Мен унга ёмонлик етишини қарих кўраман. Бироқ, унга ўлимнинг етиши муқаррар». Бу валийлар ҳақида ривоят қилинган энг саҳиҳ ҳадислардан. Демак, Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам баён қилдиларки: Ким Аллоҳнинг дўстига душманлик қилса, шубҳасиз у Аллоҳга қарши майдонга тушибди.

Аллоҳ учун яхши кўриш ва Аллоҳ учун ёмон кўриш

Бошқа бир ҳадисда: «Мен Ўз дўстларимнинг ўчини худди урушқоқ шер ўч олгани каби оламан». Чунки, Аллоҳнинг авлиёлари У Зотга иймон келтириб, У Зотни дўст тутганлар, У яхши кўрадиган нарсани яхши кўрганлар, У ёмон кўрадиган нарсани ёмон кўрганлар, У рози бўладиган нарсадан рози бўлганлар, У ғазабланадиган нарсадан ғазабланганлар, У буюрадиган нарсага буюриб, қайтарганидан қайтарганлар, унга берилишини севган кишига бериб ва унга берилмаслигини суйган кишидан ман қилганлар. Бу Термизий ва бошқа ровийлар ривоят қилган ҳадисда айтилганидек: «Иймоннинг энг мустаҳкам арқони: Аллоҳ йўлида

муҳаббат ва Аллоҳ йўлида ёмон кўриш». (Бу ҳадис Термизийда эмас, балки Имом Аҳмад, Таёлисий ва Ибн Аби Шайба муснадларида ҳамда Байҳақийнинг Шуабул иймонида ривоят қилинган). Яна бошқа ҳадисда Абу Довуд ривоят қилган: «Ким Аллоҳ учун севса ва Аллоҳ учун ёмон кўрса ва Аллоҳ учун берса ва Аллоҳ учун ман қилса, иймонни мукаммал қилибди». (Абу Довуд)

«Дўстлик» адоватнинг зиддидир. Дўстлашишнинг асл-асоси муҳаббат ва яқинликдир. «Адоват»нинг асл-асоси эса ёмон кўриш ва узоқлашишдир.

Дўст тоат-ибодатларни дўст тутгани, яъни уларга эргашгани учун дўст деб номланган ҳам дейилади. Лекин биринчи таъриф саҳиҳроқ. Валий деб яқин кишига, яъни қариндошга айтилади.

Расулуллоҳ – соллаллоҳу алайҳи ва саллам – нинг куйидаги сўзлари ўша маънода: «Фароизларни (меросда белгиланган улушларни) ўз аҳлига беринглар. Нима қолган бўлса, у энг яқин эркак кишига бўлади». Яъни, маййитга энг яқин бўлган эркак кишига қолади. Бу ерда ҳукм эркаклар учун хослигидан «эр киши» лафзи билан таъкидладилар. Унда эркак ва аёллар иштирок қилмайди. Набий – соллаллоҳу алайҳи ва саллам – закот ҳақида ҳам шу маънода айтганлар: «Икки ёшга тўлган нор туя». (Байҳақий)

Демак, Аллоҳнинг валийси У Зот севиб, рози бўладиган, У ёмон кўриб ғазаб қиладиган, уларга буюриб ва қайтарадиган нарсаларда Унга мувофиқ ва эргашувчи бўлса, Унинг бундай дўстига душманлик қилувчи У Зотга ҳам душман бўлади. Аллоҳ таоло

деди: **«Эй мўминлар, Менинг душманим ва сизларнинг душманларингизни дўст тутманглар!»**. (Мумтаҳана: 1).

Ким Аллоҳнинг дўстларига душманлик қилса, дарҳақиқат Аллоҳга душманлик қилибди. Кимки Аллоҳга душманлик қилган бўлса, Унга қарши уруш очибди. Шунинг учун Аллоҳ: **«Ким Менинг дўстимни ҳорлаган бўлса, шубҳасиз у Менга қарши майдонга тушибди»** деди.

#ФУРҚОН-3

Авлиёларнинг энг афзали

Аллоҳнинг энг афзал дўстлари пайғамбарлардир. Пайғамбарларнинг энг афзали расул бўлганлари, расулларнинг энг афзали улул азм-матонат эгаларидир: Нух, Иброҳим, Мусо, Исо ва Муҳаммад солаватуллоҳи ва саламуҳу алайҳим ажмаийн.

Аллоҳ таоло айтади: **(Эй мўминлар, Аллоҳ) сизлар учун ҳам диндан Нухга буюрган нарсани ва Биз сизга (яъни Муҳаммадга) ваҳий қилган нарсани, (шунингдек) Биз Иброҳим, Мусо ва Ийсога буюрган нарсани — шариат — (қонун) қилди, — «Динни барпо қилинглари ва унда фирқа-фирқа бўлиб бўлинманглар!»** (Шўро: 13). Яна Аллоҳ таоло айтади: **«Эсланг, Биз (барча) пайғамбарлардан ва (хусусан сиздан) Нухдан, Иброҳим, Мусо ва Ийсо ибн Марямдан аҳду паймонларини олгандик. У ростгўйлардан (қиёмат кунида) ростгўйликлари ҳақида сўраш учун улардан пухта аҳду паймон қилдик - Аллоҳ**

кофирлар учун аламли азоб тайёрлаб қўйгандир».
(Аҳзоб: 7, 8).

Улул азмларнинг энг афзали

Улул азмларнинг энг афзали — пайғамбарларнинг сўнггиси, муттақинлар имоми, Одам зурриётининг саййиди, пайғамбарлар тўпланган кунда уларга имом бўладигани, Аллоҳ ҳузурига келсалар уларнинг хутба қилувчиси, аввалгилар-у охиргилар ҳавас қиладиган «Мақоми маҳмуд», «Ҳамд байроғи», «Ҳавзи-кавсар» соҳиби, қиёмат куни халоиқнинг шафоатчиси ҳамда васила ва фазилат соҳиби бўлган зот Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламдирлар. Аллоҳ таоло ул зотни энг афзал китоб билан юборди, шариатини энг афзал шариат қилди, умматини одамлар учун чиқарилган энг яхши уммат қилди, олдин ўтганларга сочиб берган фазилат ва яхшиликларни у кишига ва умматларига жамлаб берди. Улар охири яшаб, энг аввал тириладиган умматдир. Бу ҳақда Набий – соллаллоҳу алайҳи ва саллам – айтганлар: «Биз қиёматда ҳаммадан олдинги, дунёда эса охиргилармиз. Бироқ, уларга биздан олдин китоб берилди, бизга эса китоб улардан кейин берилди. Бу кун (яъни, жума куни) улар унда ихтилоф қилган кундир, Аллоҳ бизларни унга йўллаб қўйди. Одамлар унда бизга эргашувчидирлар; эрта (шанба) яҳудлар учун, индин (якшанба) насоролар учун». (Бухорий ривояти) Яна айтдиларки: «Мен у учун ер энг аввал ёриладиган одамман» (Бухорий ривояти). Яна айтдилар: «Жаннат эшиги олдига бориб, уни очишларини талаб қиламан. Шунда Жаннат посбони Хозин: Ким бу? — дейди. Мен: Муҳаммадман, дейман. У: Сендан олдин биронтасига очмасликка ва

фақатгина сенга биринчи бўлиб очишга буюрилганман, дейди». (Муслим ривояти).

Ул зот соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг ва умматларининг фазилатлари кўп; Аллоҳ таоло ул зотни юборганидан бошлаб ул зотни Ўз дўстлари ва душманлари ўртасини ажратувчи қилди. У зотга ва У зот келтирган нарсаларга ботинан ва зоҳиран иймон келтириб эргашган одамгина Аллоҳга дўст бўла олади. Ким Аллоҳга бўлган муҳаббатни ва дўстликни даъво қилса-ю, у зотга эргашмаса, у Аллоҳнинг дўстларидан эмас, балки ким У зотга қарши бўлса, Аллоҳнинг душманларидан ва шайтоннинг дўстларидан бўлади.

Аллоҳ таоло айтди: «(Эй Муҳаммад – соллаллоҳу алайҳи ва саллам). Айтинг: Агар сизлар ҳақиқатда Аллоҳни севадиган бўлсангиз, менга эргашинглар, шунда Аллоҳ ҳам сизларни севади» (Оли Имрон: 31).

Ҳасан Басрий раҳимаҳуллоҳ айтадилар: Бир тоифа одамлар Аллоҳни севамиз деб даъво қилгандилар, Аллоҳ уларни имтиҳон қилиб ушбу оятни нозил қилди. Аллоҳ таоло баён қилдики, ким Расулга эргашса, Аллоҳ уни севади. Ким Аллоҳнинг муҳаббатини даъво қилса-ю, лекин Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламга эргашмаса, ундай кимса Аллоҳнинг дўстларидан эмас. Одамлардан кўпчилиги ўзлари ёки бошқалар ҳақида Аллоҳнинг дўстларимиз деб ўйлайдилар, ҳолбуки улар Аллоҳнинг дўстлари бўлмайдилар. Жумладан, Яҳуд ва Насоролар ўзларини Аллоҳнинг дўстларимиз, жаннатга фақат биздан бўлганлар киради, деб даъво қиладилар. Улар фақат шунга чекланиб қолмайдилар,

балки ўзларини Аллоҳнинг болалари ва севимлилари, деб ҳам даъво қиладилар.

Аллоҳ таоло айтди: **«Яҳудий ва насронийлар: «Биз Аллоҳнинг суюкли болаларимиз», дедилар. Айтинг: «У ҳолда нега сизларни гуноҳларингиз сабабли азоблайди?! Йўқ! Сизлар ҳам У яратган барча одамлар каби одамсизлар. Ўзи истаган кишисини мағфират қилади, истаган кишисига азоб беради». Осмонлар, Ер ва уларнинг орасидаги бор нарсалар Аллоҳнинг мулкидир. Фақат унинг Ўзига қайтилуру.»** (Моида: 18). Яна Аллоҳ таоло айтди: **«Жаннатга фақат яҳудий ёки насроний бўлганлар киради», дейишди. (Яъни яҳудийлар: «Биз кирамиз», дейишса, насронийлар: «Биз кирамиз», дейишди.) Бу уларнинг хом хаёлларидир. Айтинг (эй Мухаммад – соллаллоҳу алайҳи ва саллам): «Агар ростгўй бўлсангиз, ҳужжат келтиринг!» Балки, ким яхшилик қилган ҳолида ўзини Аллоҳга топширса, унинг учун Аллоҳ ҳузурида ажр бор ва улар учун хавфу хатар йўқ ва улар ғамгин бўлмайдилар.»** (Бақара: 111, 112).

Араб мушрикларининг ўзларини Аллоҳнинг аҳлимиз деб даъво қилишлари

Араб мушриклари ҳам Маккада яшаганлари ва Байтуллоҳга кўшни бўлганлари сабаб Аллоҳнинг аҳлимиз, деб даъво қилишар ва бу билан улар бошқаларга кибрланишарди, Аллоҳ таоло деди: **(Чунки) сизларга Менинг оятларим тиловат қилинганида, сизлар кетингизга тисланган эдингиз. («Байтуллоҳ бизларники», деб), у билан**

мутакаббирлик қилган ҳолларингизда тунги суҳбатларингизда (Қуръон хусусида) беҳуда сўзлар айтар эдингизлар». (Мўминун: 66, 67).

Яна: (Эй Муҳаммад – соллаллоҳу алайҳи ва саллам), кофирлар сизни ҳибс қилиш ё ўлдириш, ёки (Маккадан) чиқариб юбориш учун сизга макр қилган пайтларини эсланг! Улар макр қилурлар, Аллоҳ ҳам «макр» қилур. Аллоҳ энг яхши макр қилувчидир. Қачон уларга (кофирларга) Бизнинг оятларимиз тиловат қилинса: «Эшитганмиз, агар хоҳласак, бунга ўхшаган гапни ўзимиз айтган бўлур эдик. Бу фақат аввалгилардан қолган афсоналар, холос», дейдилар. Уларнинг: «Эй Аллоҳ, агар мана шу (Қуръон) Сенинг даргоҳингдан келган ҳақиқат бўлса, устимизга самодан тош ёғдиргин ёки бизларга аламли азоб келтиргин», деганларини эсланг! Модомики, сиз уларнинг ораларида экансиз, Аллоҳ уларни ҳаргиз азобламас ва улар мағфират сўраб турган ҳолларида ҳам Аллоҳ уларни азобловчи эмасдир! (Лекин агар) улар (иймонга келмасдан кишиларни) Масжид-ал-ҳаромдан тўсар эканлар, Аллоҳ уларни нега азобламасин?! (Яъни, Сиз ва мўминлар Маккадан чиқиб кетганингиздан сўнг уларни албатта азобга гирифтор қилур). Улар унинг (Масжид-ал-ҳаромнинг) аҳли эмаслар. Унинг аҳли фақат Аллоҳдан кўрқувчи зотлар (Муҳаммад – соллаллоҳу алайҳи ва саллам – ва асҳоблари)дир. Лекин уларнинг (мушрикларнинг) кўплари билмайдилар. (Анфол: 30-34).

Аллоҳ таоло мушриклар Ўзининг ҳам, Байтининг ҳам дўстлари эмаслиги, балки У Зотнинг дўстлари фақат тақво қилувчилар эканини очиқ айтди.

Саҳиҳайнда Амр ибн Осдан собит бўлган, у айтди: Расулуллоҳ алайҳиссалом сир қилмай очиқ айтганларини эшитганман: «Албатта фалончининг оиласи менга дўст эмас (яъни, қариндошларидан бир тоифаси), менинг дўстим фақат Аллоҳ ва солиҳ мўминлардир». (Бухорий, Муслим). Бу Аллоҳ таолонинг сўзига мувофиқдир: **«Албатта Аллоҳ унинг дўстидир, Жибрил ва солиҳ мўминлар ҳам»**. (Таҳрим: 4).

Солиҳ мўминлар - мўминлар ичидаги ҳар бир солиҳ бўлган кишилар. Улар Аллоҳнинг дўстлари бўлган тақводор мўминлардир.

Булар жумласига Абу Бакр, Умар, Усмон, Али ва дарахт остида байъат берган 1400 саҳобанинг ҳаммалари дохил бўлган. Уларнинг барчаси жаннатдадир. Саҳиҳда собит бўлганки: **«Дарахт остида байъат берганлардан бирортаси дўзахга кирмайди»**. (Муслим ривояти). Шунга ўхшаш яна бир ҳадисда айтилган: **«Ким бўлмасин ва қаерда бўлмасин, тақводорлар менинг дўстларимдир»**. (Аҳмад ривояти).

Ислом йўлидан бошқа йўл йўқ

Кофирлар ичида Аллоҳга дўстлигини даъво қилган, бироқ Аллоҳга дўст бўлмаган, балки Унга душман бўлганлар мавжуд бўлгани каби, ўзларини мусулмон қилиб кўрсатадиган, ташларида «Ла илаҳа иллаллоҳ ва анна Муҳаммадан Расулуллоҳ», деб

гувоҳлик бериб, ул зотни барча инсонларга, балки жин ва инсга юборилган, деб тиллари билан иқрор бўладиган, ичларида эса бу даъволарининг тескарисини эътиқод қиладиган мунофиқлар бор. Улар дилларида у зотни Аллоҳнинг расули, деб иқрор бўлмайдилар, балки у одамларни ўз фикри билан бошқарган, бошқа подшоҳларга ўхшаган бир подшоҳ, деб эътиқод қиладилар. Ёки Яхуд ва Насороларнинг кўпчилиги айтганидек: У аҳли китобларга эмас уммийларга расул бўлган, ёки у омма халққа юборилган, Аллоҳнинг хос дўстлари борки, у уларга юборилмаган ва уларнинг унга эҳтиёжлари йўқ. Балки уларнинг Аллоҳга унинг йўлидан бошқа йўллари бор; худди Хизр билан Мусонинг алоҳида йўллари бўлганидек. Ёки бу авлиёлар барча муҳтож бўлган нарсаларини Аллоҳдан бевосита оладилар ва Ундан воситачисиз фойдаланадилар. Ёки уларнинг назарида у зот зоҳирий амаллар билан юборилганлар, улар ҳам бу амалларда ул зотга мувофиқлар. Аммо ботиний ҳақиқатларни у зот олиб келмаганлар ёки у зот бу нарсаларни билмасдилар, ёки улар бу нарсаларни ул зотдан яхшироқ биладилар, ёки улар бу нарсаларни у зотдан бошқа томондан билиб олишларини даъво қиладилар.

#ФУРҚОН-4

- Суппа аҳли

Баъзан улардан айримлари: Суппа аҳли у киши алайҳиссаломдан беҳожат эдилар ва уларга у киши (Расул бўлиб) юборилмаганди, дейди. Улардан яна:

Аллоҳ таоло аҳли суппа учун алоҳида уларнинг ботинига ваҳий қилган, худди меърож кечасида у кишига ваҳий қилгани каби, дейдилар. Демак у ҳолда аҳли суппа у киши соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг даражаларида бир бўлиб қолмайдими?! Ана ўшалар жоҳиллигидан ҳатто Исро воқеъаси Маккада содир бўлганини ҳам билмайдилар: «Ўз бандасини бир кечада Масжидул Ҳаромдан Биз унинг атрофини барокатли қилиб қўйган Масжидул Ақсога сайр қилдирган Зот покдир». (Исро: 1). Суппа эса фақат Мадинада бўлган эди! Суппа у киши алайҳиссалом масждиларининг шимолида жойлашганди. Унга келиб тушадиганлар; яқин кишиси бўлмаган, ғариб-бечоралар эди. Чунки мўминлар Мадинага Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам олдиларига ҳижрат қилиб келардилар. Кимда у ерга келиб туриш имкони бўлса, ўша ерга тушарди ва ким ундай қилишдан узри бўлса, масжид ичида то (суппада) жой бўшаб қолгунича турарди, агар бўшаб қолса кўчиб олишарди.

Суппа аҳли, суппани лозим тутиб юрадиган муайян одамлар бўлмаган. Балки улар баъзан озайиб ва базан кўпайиб ҳам турарди. Бир киши унда анча туриб сўнгра (вақти келса) ундан кўчиб кетарди. Унга тушиб турадиганлар (фақат) мусулмонлар бўлган холос. Уларда дин ва илмда имтиёзлари ҳам бўлмаган. Балки улардан кимлардур исломдан муртад бўлиб чиқиб кетганлари бўлган. Ҳатто Набий алайҳиссалом уларни қатл қилганлар, мисол: Аринийликлар Мадина таомларига кўникмаганида (таомдан уларнинг қорни оғриган), шунда уларга Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам сути кўп туялар сутидан ва бавлидан ичишга буюради. Сўнгра

(қоринлари) тузалганида, (борган жойидаги) туячини ўлдиришади ва бир қанча туяларни олиб қочадилар. Расулulloҳ уларни олиб келишни талаб қилиб одам юборадилар ва уларни олиб келишади. (Улар диндан қайтиб кетадилар. Ва туячини қандай қатл қилган бўлсалар) уларни ҳам, қўлларини, оёқларини чопишга ва кўзларини ўйишга ва ташналикда сув бермай офтобга ташлаб қўйишга буюрадилар (чунки бу улардан айнаи туячига бериладиган қасос эди). Уларнинг ҳадиси Саҳиҳайнда Анас розияллоҳу анҳудан келган ва унда айтиладики: улар суппага келиб тушганлардан эди. Суппага ана уларга ўхшаганлар ва у ерга мусулмонларнинг энг яхшилари ҳам келиб тушган; Саъд ибн Абу Ваққос каби, у киши эса суппадагиларнинг энг афзали бўлган. Сўнгра у ердан кўчиб кетганлар. У ерда Абу Ҳурайра ва бошқалар ҳам турган.

Шунингдек «Суппадан тушган кишилар» тарихини Абу Абду Раҳмон Суллабий (китоб ёзиб) жамълаганлар.

Аммо ансорлар суппа аҳли бўлмаган. Шу каби муҳожирларнинг киборлари ҳам: Абу Бакр, Умар, Усмон, Али, Талҳа, Зубайр, Абду Раҳмон ибн Авф, Абу Убайда ибнул Жарроҳ ва улардан бошқалари суппа аҳли эмасдилар.

#ФУРҚОН-5

- Авлиёлар ҳақида келган умумий уйдирма ҳадислар

Ривоят қилинишча Муғийра ибн Шўъба билан бир гулом бўлганмиш, Набий соллаллоҳу алайҳи ва

саллам: «Бу - еттитадан бири», деганмиш. Ушбу ҳадис, аҳли илмлар иттифоқи билан ёлғондир. Ҳаттоки уни Абу Нуаъйим «Ҳиля»да ривоят қилган бўлса ҳам. Шунингдек Набий алайҳиссаломдан: «Авлиёлар», «Абдол-ерда Аллоҳнинг ўрнидагилар», «Нуқабо-ноиблар», «Нужабо-катта ноиб», «Автод-қозиклари», «Ақтоб-марказлари» ва яна тўрттаси ёки еттита ёки ўн иккита ёки қирқта ёки етмишта ёки уч юзта ёки уч юз ўн учта ёки бир марказдагилар адади ҳақида ривоят қилинганлари (ҳаммаси тўқима ҳадислардир). Булар ҳақида бирорта саҳиҳ нарса келмаган, салафлар ҳам бу лафзлар ҳақида айтиб ўтмаганлар, фақатгина Абдоллар ҳақида гапирилган. (Таржимондан: Лекин тўғриси Абдоллар ҳақидаги ҳадислар ҳам саҳиҳ эмас. Барчасини иллат босган). Улар наздида: уларни қирқ киши экани ривоят қилинган. Яна улар Шомликлардан бўлган. Ҳамда булар «Муснад»да Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинган мунқотеъ (санади узилган) ҳадислардан, собит эмас. Маълумки Али ва у киши билан бирга бўлган саҳобалар, Муъавия ва у киши билан бирга бўлган Шомликлардан афзалроқ. Муъавиянинг аскарлари ичида Али розияллоҳу анҳунинг аскарларидан афзалроғи бўлиши ҳам мумкин эмас. Дарҳақиқат, Саҳиҳайнда келганки: Абу Саъид розияллоҳу анҳудан, у киши Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан: «Мусулмонлардан фирқачилик вақтида диндан бир мариқо-хаворижлар чиқиб келади. Уларни ҳақ устидаги икки тоифанинг афзали ўлдиради». Мариқунлар: Али розияллоҳу анҳу хилофатида мусулмонлар ичида фирқачилик натижасида ажраб чиққан Ҳарурийлик Хаворижлардир. Ўшанда уларни Али ибн Абу Толиб

ва у кишининг биродарлари биргаликда қатл қилишди. Шундай қилиб саҳиҳ ҳадисда келишича Али ибн Абу Толиб ҳақ устидалигига Муъавия розияллоҳу анҳу ва у кишининг соҳибаларидан кўра авлороқ-ҳақлироқ. Энди қандай қилиб улардан қуйироқ даражада бўлган аскарлардан Абдоллар яхши бўлсин?!

Шунингдек уларнинг баъзилари Набий алайҳиссаломдан ривоят қиладики, у киши бир нашида айтганмиш:

Жигаримдан чакди ҳаво илони, унга на табиб ва на
руқячи бор.
Фақат қаттиқ машғул қилган ҳабиб бор, ундадир
менинг руқям ва шифоим.

Кейин Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: ундан тасирланиб, ўзларидан кетиб елкаларидан тўнлари ҳам тушиб кетганмиш! Бу нарсларнинг бари ҳадис илми аҳлларининг иттифоқи билан ёлғондир. Бундан ҳам ёлғони: у киши кийимини йиртган ва Жибрийл ундан бир парча олиб, Аршга илиб қўйган, дейилишидир. Ушбу ҳадис ё шу каби ҳадислар аҳли илм ва Расулуллоҳ саллоллаҳу алайҳи ва салламни таниган кишилар наздида: у киши алайҳиссалом номларига (тўқилган) ёлғонлиги аниқ бўлган ҳадислардандир.

Шу каби Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинган нарсалар, у киши айтканмиш: Набий алайҳиссалом ва Абу Бакр иккаласи гаплашарди ва мен эса улар ўртасида худди занжий-қора ҳабаш каби турардим, дейилганмуш! Бу, барча ҳадис илмини билгувчилар иттифоқи билан ёлғондир, тўқимадир.

Бу ерда: у кишининг умумий рисолатига зохирида икром бўлиб, ботинида эса уни бузадиган нарса билан эътиқод қиладиган кимсалар ҳақида айтилинган. Демак улар мунофиқ бўлади; ўзи ва ўзига ўхшаганлар ботинида-ичида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам келтирган нарсаларга куфр келтиришлари билан бирга яна ўзларини Аллоҳнинг дўстларимиз деб: ё инкор қилишиб ё жоҳиллиги сабаб даъво қилади.

#ФУРҚОН-6

- Яҳуд ва Насоролар куфр келтиришларининг сабаблари

Кўпчилик Яҳуд ва Насоролар ўзларини Аллоҳнинг дўстларимиз ва Муҳаммад Аллоҳнинг Расули, деб эътиқод қиладилар ва лекин, у кишини аҳли китоблардан бошқалар учун юборилган, бизга эса у кишига эргашиш вожиб эмас, чунки бизга у кишидан олдин пайғамбарлар келган, дейдилар. Ундай дейдиганларнинг барчаси кофир. Яна улар ўзларича билимсизликлари ва калта ақли билан ўзларини Аллоҳнинг дўстларимиз, деб эътиқод қилиб юришади! Балки Аллоҳнинг дўстлари, Аллоҳ васфлаганлардир: «Огоҳ бўлингиз! Албатта Аллоҳнинг дўстлари, уларга бирон хавф йўқдир ва улар махзун бўлмаслар. Улар иймон келтирган ва тақво қиладиганлар эди» деди. (Юнус: 62, 63).

- Иймон келтириш лозим бўлган ишлардан: Аллоҳга, У Зотнинг малоикаларига, китобларига, Расулларига, охират кунига ва Аллоҳ юборган барча Расулларга ва Аллоҳ нозил қилган барча китобларга - иймон келтириш лозим бўлади. Буни худди Аллоҳ

таоло айтгани каби: «Аллоҳга иймон келтирдик, деб айтишлар. Ва бизга туширилган нарсага ва Иброҳим, Исмоил, Исҳоқ, Якуб ва Асботга (Асбот: Якуб алайҳиссаломнинг ўн икки фарзандлари ёки қавм маъносида ҳам келади) туширилган нарсага ҳам. Мусо ва Исога ва (бошқа) пайғамбарларга ўз Раббисидан берилган нарсаларга ҳам. Уларнинг бирортасининг ўртасини ажратмаймиз ва биз У Зотга таслим бўлганлармиз. Бас, улар айтиш сизлар иймон келтирганингиз каби иймон келтирсалар, шунда аниқ ҳидоятланадилар. Ва агар юз ўгирсалар, унда шубҳасиз улар шиқоқ-ёмонликдадир. Бас, (Эй Муҳаммад алайҳиссалом), уларнинг (ёмонлигидан) сизга Аллоҳ етарли (ҳимоячидир). Ва У ўта эшитгувчи, билгувчидир». (Бақара: 136, 137). Яна айтади: «Расул (яъни Муҳаммад алайҳиссалом), Ўз Раббисидан ўзига нозил қилинган нарсага иймон келтирди ва мўминлар ҳам. Ҳар бир: Аллоҳга, У Зотнинг малоикаларига, Унинг китобларига ва расулларига иймон келтирган: У Зотнинг расулларидан бирортасининг ўртасини ажратмаймиз ва бизлар эшитдик ва итоат қилдик, бизларни мағфират этиш Сенга эй Раббимиз ва қайтиш ҳам Ўзингадир, дедилар». (Бақара: 285). Яна Аллоҳ таоло айтади: «Алиф, лом, мим. Ана ўша - унда шубҳа бўлмаган китоб; тақводорлар учун ҳидоятдир. Улар ғайбга иймон келтириб ва намозни қойим қилиб ва биз уларни ризқлантирган нарсалардан инфоқ-эхсон қиладиганлардир. Ва улар сизга (яъни Муҳаммад алайҳиссаломга) нозил қилинган нарсага ва сиздан олдин нозил қилинган нарсаларга иймон кетирадиган ва улар охираат кунига аниқ ишонадиганлардир. Улар ўзларининг

Раббисидан бўлган ҳидоят устидадир ва улар, (фақат) уларгина нажот топгувчилардир». (Бақара: 1-5).

- Яна иймон келтириш лозимки: Муҳаммад соллалоху алайҳи ва саллам пайғамбарларнинг сўнггиси эканига, у кишидан кейин пайғамбар йўқлигига, Аллоҳ таоло у кишини барча сақолайин: жин ва инсга юборган, деб иймон келтириш лозимдир. У киши олиб келган нарсага иймон келтирмаган кимсалар мўмин эмаслар. Аллоҳнинг дўсти бўлишни-ку қўяверинг! Ва кимки у киши келтирган нарсаларнинг баъзисига иймон келтириб ва баъзисига куфр келтирса: ундай кимса кофирдир, мўминлардан эмас. Аллоҳ таоло бу борада айтади: «Аниқки Аллоҳ ва У Зотнинг Расулларига куфр келтирадиганлар ва улар (шу билан) Аллоҳ ва У Зотнинг Расуллари ўртасини ажратишни хоҳлайдилар. Ва айтадиларки: баъзисига иймон келтириб ва баъзисига куфр келтирамиз. Ва манашунинг орасида (ўзларининг истагидаги) бир йўл тутишни хоҳлайдилар. Улар, ўзлари ҳақиқий кофирлардир. Ва кофирлар учун хор қиладиган бир азобни тайёрлаб қўйдик. Ва Аллоҳ ва У Зотнинг Расулларига иймон келтирадиганлар; ва улар улардан бирортасининг ўртасини ажратмайдилар. Улар, яқинда уларнинг ажрларини берурмиз. Аллоҳ (бундай қилгувчиларга) мағфират қилгувчи, раҳм қилгувчи бўлган Зотдир». (Нисо: 150-152).

- Яна у киши алайҳиссаломга иймон келтириш фарз бўлган нарсалардан: у киши Аллоҳ ва халқлар ўртасида У Зотнинг буйруғини ва қайтариғини, ваъдаси ва ваъйидини, ҳалоли ва ҳаромини етказишда воситачи бўлганига иймон келтирмоқ.

Ҳалол: Аллоҳ ва Расули ҳалол қилган нарса.
Ҳаром ҳам: Аллоҳ ва Расули ҳаром қилган нарса.
Дин ҳам: Аллоҳ ва Расули шариат қилиб берган нарсалардир.

Демак кимки: авлиёлардан биронтаси учун Аллоҳ таолонинг розилигига Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламга эргашишдан бўлак бошқа бир йўл бор, деб эътиқод қилса, у шайтоннинг дўстларидан бўлган кофирдир.

Аммо, Аллоҳ таолнинг халқларни яратиши, уларни ризқлантириши, дуоларини ижобат қилиши, қалбларини ҳидоят қилиши, душманлари устидан қозонтириши ва яна бошқа фойдаларни жалб қилиб зарарни кетказишдаги ишларга фақат У Зотгина қодир. Буларнинг барини; бирон шериги бўлмаган Ягона Аллоҳ қилажак. Буларнинг сабабларини Ўзи хоҳлаган кишиларга осон қилиб беради. Бу каби ишларда пайғамбарлар воситачи бўлиши кирмайди, (яъни фойда ва зарар бериш пайғамбарлар қўлидан келмайди, балки фақат Аллоҳнинг қўлидадир).

#ФУРҚОН-7

- Пайғамбаримиз Муҳаммад соллалоҳу алайҳи ва саллам олиб келган барча нарсаларга иймон келтириш фарзлиги ва уларга қарши чиққан кимса кофир бўлиши ҳақида

Киши - зуҳд, ибодат ва илмда етишганича етишсаю, бироқ Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам келтирган нарсаларнинг барчасига иймон келтирмаса, ҳаргиз мўмин бўлмайди ва у Аллоҳ таолога дўст ҳам эмас. Ундайлар худди Яҳуд ва

Насороларнинг олим, роҳиблари ва уларнинг обидлари каби бўлади. Ёки ундайлар - илм ва ибодатга нисбат қилинган мушриклар каби; Араб, Турк, Ҳинд мушриклари ва бошқа Ҳинд ва Турк ҳукамоларидан бўлган кимсалар каби. Эҳтимол ундай кимса илм ёки зухдда, динида ибодатгўйдир, лекин барибир Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам келтирган барча нарсага мўмин бўлмас экан, ҳатто уни баъзилар Аллоҳнинг дўсти деб ўйласалар ҳам, у - Аллоҳнинг душмани бўлган кофирдир. Бу айни мажусий бўлган, кофир бўлган Форс ҳукамоларининг аҳволи каbidир.

Шунингдек Юнон ҳукамолари: Аросту ва унга ўхшаганлар мушрик бўлган. Улар санам ва юлдузларга ибодат қиларди. Аросту Масих алайҳиссаломдан уч юз йил олдин яшаб ўтган. У Филипснинг ўғли Искандар Мақадонийга вазир бўлган, Рум ва Юнон, Яҳуд ва Насоролар тарихчиларидан бири. Уни баъзи одамлар: Аросту Зул Қарнайнга вазир бўлган, деб айтган. Лекин у Аллоҳ Ўз китобида зикр қилган Зул Қарнайн эмас. Негаки унинг исми Искандар, наригиси ҳам Искандар деб номланиб қолганига, уни ҳам ўша деб ўйлаганлар. Масалан; Ибн Сино ва у билан бирга бир қанча одамлар шундай билганлар. Лекин, бу ундай эмас. У вазири Аросту бўлган мушрик Искандардир. Наригисидан (яъни Зул Қарнайндан) кечроқ яшаб ўтган. Ва у Садди деворини қурмаган ва кўрмаган, ҳатто Яъжуж ва Маъжуж диёрларига ҳам, етиб бормаган. Бу Искандарнинг эса, вазирларидан бири маълум Рум тарихчиси Аросту эди.

- Шайтонлар ўз дўстларини бошқариши ҳақида

Мушрикларнинг синфидан бўлган: Араб, Ҳинд, Турк ва Юнон мушриклари ва улардан бошқа илм, зуҳд ва ибодатда ижтиҳоди бўлган кимсалар бор-у, лекин улар Расулларга эргашувчимас, Пайғамбар алайҳиссалом келтирган нарсаларга иймон келтирмайдилар, у киши алайҳиссалом хабар берган нарсаларни тасдиқламайди ва буюрилган нарсаларга итоат ҳам қилишмайди. Улар мўмин эмас, Аллоҳнинг дўстлари ҳам эмас. Уларга Шайтонлар кириб олган. Улар одамларга баъзи ишларни ўзларича кашф қилиб беради. Улар шайтонлар ёрдами билан сеҳр қиладиган, ғайри оддий тасарруфотлар қиладиган коҳин ва сеҳргарлар. Аллоҳ таоло айтади: «Сизларга Шайтон кимларга тушишининг хабарини берайми?! Ҳар бир гуноҳга ботган кимсага тушади. (Шайтонлар эшитиш учун осмонга) кулоқ тутадилар ва лекин уларнинг аксари ёлғончилардир». (Шуаъро: 221-223).

Ўзларини кашфиёт ва ғайри оддий мўъжизаларга нисбат қилгувчиларнинг барчаси, агар расулларга эргашмайдиган бўлсалар, уларни ҳам, ёлғон айтаётган шайтонларини ҳам, ёлғончига чиқариш лозим. Чунки албатта уларнинг амалларида гуноҳ ва фужур бўлади. Мисол: ширк, зулм, фоҳишалик, ғулув ёки ибодатдаги бидъатлардан бирор нави топилади, албатта. Шунинг учун ҳам, уларга шайтонлар тушиб ва уларга йўлдош бўлишган. Демакки улар Раҳмонга эмас - Шайтонга дўст бўлишди.

Аллоҳ таоло айтади: «Ва кимни Раҳмоннинг зикридан кўзини қоранғулик босган бўлса, унга Шайтонни яқин қилиб қўямиз. Бас, у ўша учун бир ҳамроҳдир». (Зухруф: 36). Раҳмоннинг зикри: Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам олиб келган: Қуръондир. Ким-ки Қуръонга иймон келтирмаса, унинг хабарларини тасдиқламаса ва буйруқларини вожиб деб эътиқод қилмаса, дарҳақиқат ундан қайсарлик ила юз ўгирибди. Энди унга Шайтон яқин бўлиб, унга илашиб олади. Аллоҳ таоло айтади: «Ва бу; Ўзимиз уни нозил қилган муборак Зикрдир». (Анбиё: 50). Аллоҳ таоло айтади: «Ва кимки Менинг зикримдан қайсарлик қилиб юз ўгирар экан: бас унга тор ҳаёт бўлур ва уни қиёмат кунини кўр қилиб тирилтирурмиз, албатта. Айтарки: эй Раббим, нега мени кўр қилиб тирилтирдинг ва дарҳақиқат кўрур эдим. (Аллоҳ) айтди: сенга ҳам оятимиз келганида, шунда уни унитган эдинг ва шу каби сен ҳам бугун унитилурсан». (Тоҳа: 124-126).

Демак, У Зотнинг зикри нозил бўлган оятлари эканигини кўрсатди. Шунинг учун киши агар кечаси-ю кундизи доим Аллоҳ субҳана ҳува таолони ўта зоҳид бўлиб фақат тили билан зикр қилиб, қаттиқ тиришиб ибодат қилса-ю, лекин У Зот нозил қилган Зикрга эргашувчи бўлмаса, ундай кимса Шайтон дўстларидан бўлади. Ҳаттоки очик ҳавода учиб юрса ҳам, сув бетиде юра олса ҳам (зикр санашга шунғубғулувга кетган сўфийлар ҳақида айтилмоқда). Чунки уни Шайтон ҳавода ва сувда кўтариб туради. Бу нарсалар бошқа ўринларда ҳам очик айтилган.

#ФУРҚОН-9.

- Иймон - кўпайиб-озайиб туриши ҳақида

Саҳиҳайнда Амр ибнул Ос розияллоҳу анҳудан келган ҳадисда баъзи инсонларда ҳам иймон, ҳам нифоқнинг турларидан бири бўлиши мумкилиги ҳақида келади. Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам айтдилар: «Тўрт (хислат) кимда бўлса, холис мунофиқ бўлибди. Ва кимда улардан бир дона хислат бўлса, то уни ташламагунича унда нифоқдан бир хислат бор: Гапирса ёлғон сўзлаган, хусуматлашса фожирлик қилган, омонат берилса хиёнат қилган ва агар аҳд боғласа бузган». (Бухорий, Муслим). Яна Саҳиҳайнда Абу Ҳурайрадан, у киши Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан: «Иймон олтмиш ёки етмиш қанча қисмдир. Унинг энг юқориси: Ла илаҳа илла Аллоҳ сўзи. Энг қуйиси: йўлдан озор берувчи (нарсани) олиб қўйиш. Ҳаё: иймондан бир қисмдир», дедилар. (Бухорий, Муслим). Демак, Набий алайҳиссалом мазкур хислатлардан бири кимда бўлса унда нифоқдан бир хислат бор, деб баён қилдилар.

Дарҳақиқат, Саҳиҳайнда собит бўлганки, у киши алайҳиссалом Абу Зар розияллоҳу анҳуга: «Албатта сизда жоҳилиятдан бир (хислат) бор кишисиз» дейди. Абу Зар розияллоҳу анҳу: Эй Аллоҳнинг Расули, катта ёшимда ҳамми? У киши алайҳиссалом: «Ҳа» дедилар. (Бухорий, Муслим). (Албатта Абу Зар розияллоҳу анҳу мўминларнинг афзалларидан).

Яна саҳиҳлиги собит бўлган ҳадисда ривоят қилинади: «Менинг умматимда тўртта нарса жоҳилият ишларидан: молда фахрланиш, насабдан тониш, ўлик устида хўнграб дод-вой солиш ва юлдузлар билан ёмғир сўрашлик бор». (Муслим).

Саҳиҳайнда Абу Ҳурайрадан, у киши Набий алайҳиссаломдан: «Мунофиқнинг аломати учта: агар гапирса ёлғон сўзлаган, ваъда берса хилоф қилган ва омонат берилса хиёнат қилгандир», дедилар. (Бухорий, Муслим). Саҳиҳ Муслимда: «Ва ҳатто рўза тутиб, намоз ўқиб ва ўзини мусулмон деб даъво қилса ҳам» деб келади. Имом Бухорий Ибн Абу Мулайкадан зикр қилади: «Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам саҳобаларидан ўттизтасини учратдим, уларнинг барчалари ўзларига нифоқ етишидан кўрқардилар» дейди. (Бухорий).

Аллоҳ таоло айтади: «Ва сизларга икки жамоат учрашган кун Аллоҳнинг изни билан етди ва (у унда) мўминларни билиш учун ва мунофиқ бўлганларни билиш учун ҳам. Ва уларга: келинлар Аллоҳ йўлида уришинлар ёки (ҳеч бўлмаса) мудофа қилинлар (яъни хайдаб туринлар ёки қорамизи кўпайтириб туринлар ёки орқамизда жанг қилмасангиз ҳам шунчаки нарсаларимизга қарагач турин), дейилса, улар: агар (сизлар чақирган ерда) бирон уриш-жиҳод (борлиги)ни билганимизда, албатта сизларга эргашардик, дейдилар (яъни жиҳодга боришдан бош тортиб у ерда уруш йўқ, демокчилар, баҳоначилар). У (бош тортган)лар, ўша кунда иймонга улардан (яъни мужоҳид мўминлардан кўра) куфрга яқинроқ бўлганлардир». (Оли Имрон: 166, 167). Дарҳақиқат улар иймондан кўра куфрга яқинроқ қилинди. Бундан аён бўладики: Уларда (иймон ва нифоқ) аралашган (яъни амалларида иймон ва нифоқ ҳам аралашган кимсалар). Улардаги куфр иймонларидан кучлироқ бўлади. Яна бошқаларда ҳам

иймон-куфр аралаш бўлиб, уларда иймонлари кучлироқ бўлади. (Кичик куфр ҳақида айтилмоқда).

Шундай қилиб Аллоҳнинг дўстлари тақводор мўминлар бўлса, Аллоҳнинг дўстлиги ҳам банданинг иймони ва тақвосига қараб бўларкан. Ким иймон ва тақвода комилроқ бўлса, Аллоҳнинг дўстлиги ҳам комилроқ бўлади. Одамлар иймонлари ва тақволаридаги даражаларга қараб Аллоҳга дўст бўлишлигида ҳам турли даражаларга бўлинадилар. Худди шунингдек, улар Аллоҳга душманчиликда ҳам, куфр ва нифоқларига қараб турли даражаларга бўлинади.

Аллоҳ таоло айтади: «Ва агар бирон сура нозил қилинса, бас улардан айрим кимсалар: бу сизлардан қай бирингизни иймонини зиёда қилди? дейди. Бас, аммо иймон келтирганлар, хушxabарланган ҳолларида уларда иймон зиёда қилинди. Ва аммо қалбида мараз-касал борлар, ўзларнинг рижсларига (яна) уларга рижс-нопоклик қўшилди ва улар кофир бўлиб ўлдилар». (Тавба: 124, 125). Яна: «Албатта (ҳаром қилинган ойларни ўзгартириб) кечиктириш, куфрда ошириб юборишдир холос». (Тавба: 37). Яна Аллоҳ таоло айтади: «Ва ҳидоятланганлар! Уларга ҳидоят зиёда бўлди ва уларнинг ўз тақволари берилди». (Мухаммад: 17). Ва Аллоҳ таоло мунофиқлар ҳақида айтади: «Уларнинг қалбларида мараз бор, бас, Аллоҳ уларга марзни кўпайтирди». (Бақара: 10). Аллоҳ таоло бир шахснинг ўзида баъзан унинг иймони ва тақвосига қараб Аллоҳнинг дўстлигидан бир бўлак ва баъзан унинг куфри ва нифоқига кўра (яъни диндан чиқармайдиган кичик куфр ва кичик нифоқдан) қанчадир бўлиб, шунга кўра Аллоҳнинг душманлигидан насибаси борлигини

баён қилди.
Аллоҳ таоло айтади: «Ва иймон келтирганлар иймонда янада зиёда бўлади». (Муддассир: 31). Яна У Зот айтади: «Ўз иймонлари билан иймонни янада зиёда қилишлари учун». (Фатҳ: 4).

#ФУРҚОН-10

- Фасл: Аллоҳнинг дўстлари икки табақада эканлиги (авлиёлар мартабаси)

Аллоҳнинг дўстлари икки табақага бўлинади:

1. Муқарраб пешқадамлар.
2. Муқтасид - ўнг томон эгалари.

Аллоҳ таоло ушбу икки мартаба эгаларини Ўзининг азиз китобида кўп ўринларда зикр қилган: «Воқеъа» сурасининг аввали ва сўнггида, «Инсон» сурасида, «Мутоффифин», «Фотир» сураси: У Зот субҳанаҳу ва таоло «Воқеъа» сурасида катта қиёматни зикр қилиб сўнгра унинг сўнггида қиёматнинг кичигини зикр қилади: «Агар Воқеъа (яъни қиёмат) воқеъ-содир бўлса. Унинг содир бўлганини (ёлғон дегувчи) бирон ёлғончи бўлмас. (У кун: дунёда юқори бўлган мутақаббир одамларни) паст қилгувчи, (дунёда синиқ бўлганларни эса) юқори қилгувчидир. Агар ер бир силкиниш (билан) силкинса (яъни ўта қаттиқ зил-зила бўлса). Ва тоғлар увоқ-увоқ бўлиб кетса. Бас, (шу ҳолатдан кейин) бир чанг тўзон бўлди. Ва сизлар уч синф-тоифа эдингиз: Ўнг томон эгалари; Ўнг томон эгалари нақадар яхши улар. Чап томон эгалари; Чап томон эгалари қандай ҳам ёмон улар. Ва (дунёда яхшиликда) ўзгувчилар, (охиратда

ҳам жаннатга киришда) ўзгувчилардир (яъни пешқадамлар). Улар муқарраблардир. (Улар) жаннатда неъматлардадир. (Муқарраб бандалар) аввалги (уммат)лардан кўпчилик (бўлган) ва охиригилардан озчиликдир». (Воқеъа: 1-14).

Айни ушбу тақсим: катта қиёмат қойим бўлганидаги ҳолатдир, Аллоҳ таоло буни Ўзининг китобида яна бошқа ўринларда ҳам васфлаб айтганидек, у кунда аввалги ва охириги одамларни йиғади. Сўнгра Аллоҳ таоло суранинг сўнггида айтади: «Бас, энди қачонки (руҳ) халқумга етганида. Ва сизлар ўшанда (жон чиқиш ҳолатини) кўриб турурсизлар. Ва Биз унга сизлардан яқинроқмиз ва лекин кўраолмайсизлар. Бас, агар сизлар эгасиз бўлсангизлар, уни (яъни руҳни) қайтаринглар-чи (гумонингизда) ростгўй бўлсангизлар! Бас, аммо агар (жон таслим қилгувчи) муқарраблардан бўлса: (унга) роҳат, райҳон ва неъматли жаннатлар бўлур. Ва аммо агар ўнг томон эгаларидан бўлса, (унга) ўнг томон эгаларидан: сенга салом (бўлур эй банда, дейилур). Ва аммо агар залолатдаги ёлғончилардан бўлса: (уни) ҳамимга (яъни қайнаган сувга) тушиши бор ва жаҳим-дўзахга киритилади. Албатта бу, шубҳасиз аниқ ҳақиқатнинг ўзидир». (Воқеъа: 83-96). Яна Аллоҳ таоло «Инсон» сурасида ҳам айтади: «Албатта Биз уни (яъни инсонни) ё шокир бўлсин ёки куфр келтирувчи бўлсин, деб (оқ-қорани ажратаоладиган қилиб) йўлга ҳидоят қилдик. Биз кофирлар учун: занжирларни, кишанларни ва дўзахни тайёрлаб қўйдик. Албатта аброрлар у-шаробнинг аралашмаси кофур-ўта тиниқ (шаробдан қуйилган) косадан ичадилар. Булоқни (яъни тиниқ булоқни эса), у билан Аллоҳнинг бандалари

суғорилурлар, бир чиқариш (билан, жаннатнинг хоҳлаган еридан) чиқарадилар (яъни жаннатнинг хоҳлаган ерида булоқни худди ерлардан отилиб чиққан булоқлардек ўзлари чиқариб олаверадилар. Улар): назрга вафо қиладилар ва унинг ёмонлиги тарқаб кетган (яъни шов-шув бўлган), бир кундан (киёматдан) кўрқадилар. Улар ўз муҳаббатлари билан мискин, етим ва асирларга таом едирурлар: сизларни фақат Аллоҳ юзи учун таомлантирамиз, сизлардан мукофат ва шукр-раҳматни ҳам хоҳламаймиз, албатта биз: Раббимиздан (кофир-золимларнинг юзлари) тириш, буриш бўлган бир кундан кўрқурмиз. Бас, уларга Аллоҳ ўша куннинг ёмонлиги (етиши)ни ҳимоя қилди ва уларга (кофирларга берилган юзларидаги тириш, буришнинг ўрнига, юзларига) тиниқ-оппоқлик, (қалбларига эса) қувонч берди. Ва уларни сабр қилган нарсалари билан (яъни сабрли бўлганлари учун) жаннат ва ипакни мукофат қилди. У ерда сўрилар устида суянган ҳолларида ўтирадилар, улар у ерда қуёш (иссиғини) ва аёз (совуғини ҳам) кўрмаслар». (Инсон: 3-12). Шунингдек Мутоффифин сурасида ҳам зикр қилади: «Йўк! (Тарози ва ўлчовдан уриб қолувчилар, дунё ва охиратда хотиржам бўлишмасин, албатта бу қилганларига жавоб берадилар. Бундай) фожир кимсаларнинг китоби (яъни, номаи аъмоли) сижжийиндадир. (Сўнгра Аллоҳ таоло сижжийинни тафсир қилиб: Эй Муҳаммад алайҳиссалом!): сизга сижжийин нима эканини (ким) билдирди?! (Сижжийин барча гуноҳ ва ёмон ишлар) ёзилган китобдир. (Шу қаторда тарозу ва ўлчовдан уриб, қимтиб қолувчиларнинг ишлари ҳам. Аллоҳ таоло, тарози ва ўлчовдан уриб қолувчиларни огоҳ

қилганидан кейин, қиёмат кунига ишонмайдиган ва уни ёлғон дейдиганлар ҳақида хабар бериб айтади): ва у кунда ёлғончиларга вой бўлсин. (Вой бўлсин сўзи: азоб бўлсин, укубат бўлсин маъноларини ифода қилади. Сўнгра Аллоҳ таоло ёлғончи кимсаларга айтади): У (қиёмат кунини) ҳар бир гуноҳга ботган кимсадан бошқаси ёлғонга чиқармас. (Ундай кимсалар ҳаромга ботган, на ҳалол ва на ҳаромнинг фарқини билмайдиган жуда кўп гуноҳ қилгувчилардир. Ёлғонни кўп гапиради. Бу ёлғончилик ундай кимсанинг вужудида кибр-ҳақни тан олмастликни ҳосил қилиши турган гап, ҳақ келганида, уни ўша манмансираши билан рад қиладида: энди) агар унга оятларимиз тиловат қилинса (ҳам ва оятлар омонатдор Расулдан келтирилиб ростгўлик ва ҳаққа далолат қилса ҳам), айтадики: (бу Қуръон) аввалги (ўтган эскиларнинг) афсоналари (яъни, такаббур қилган ҳолида, бу эскиларнинг чўп-чаги, бу сўзлар Аллоҳдан эмас дейди). Йўқ! (Бу оятлар, ана ўша гуноҳга ботган кимса айтгани каби, аввалгилардан қолган афсона эмас). Балки (унинг бу уйдирма гаплари) уларнинг қалбларини касб қилгувчи бўлган ёмонликлари қоплаганлигидан (ҳавои нафсига эргашиб, одамларни Аллоҳнинг йўлидан қайтариш учун айтган сафсата гапларидир). Йўқ! Албатта ундай кимсалар ўша Кунда ўзларининг Раббисидан (У Зотни кўрмоқликдан) шубҳасиз тўсилур. Сўнгра улар (яъни, ана ўша гуноҳга ботган кофир кимсалар, Қуръонни афсона дегувчи ва охиратга ишонмайдиганлар) дўзахга кирур (ва энди ўт азобини тотур). Сўнгра (уларга қарата): бу сизлар унда (яъни дунёда охират азоби ҳақида шак-шубҳага бориб)

ёлғон деб юрган (дўзахдир, азобдир, энди унга кирингиз) дейилур. (Аллоҳ таоло кофир ва фожир кимсаларнинг номаи аъмолларини ёмон саналган амаллар ёзиладиган сижжийинда эканини айтганидан кейин, мўмин-мусулмонлар ва Аллоҳ таолога яқин бўлган бандаларнинг қилган яхши амаллари иллийюнда эканлигини хабарини беради): Йўқ! (Қуръонни Аллоҳнинг сўзи деб, У Зотга иймон келтирган ва Расулига иймон келтириб, амаллари билан тасдиқ қилганлар дўзахга кирмас ва уларнинг амаллари сижжийинда ҳам эмас. Балки Аллоҳ ва Расули бирон ишга буюрса эшитдик ва итоат қилдик, дейдиган итоаткор содиқ) кишиларнинг китоби (яъни, номаи аъмоли) иллийюндадир. (Эй Муҳаммад алайҳиссалом!): Иллийюн нима эканини сизга (ким) билдирди?! (Аллоҳ таоло иллийюн: итоат қилувчи бандаларнинг исмлари) сатрланган (ёзилган, битилган) китобдир (дейди. У китобга Аллоҳ таолонинг) муқарраб (банадалари) гувоҳ бўладилар. Албатта (Аллоҳ таолонинг) аброр (бандалари) шубҳасиз (қалб, рух ва баданлари билан роҳат оладиган жаннатдаги) неъматлардадир. (Улар безатилган пардалар билан тўсилиб, тўшак ва ёстиклар терилган) сўрилар устида (роҳат оладилар ва у сўрилардан туриб Аллоҳ таоло уларга тайёрлаган бошқа неъматларга ва ўз Раббисининг Карим Юзига) қарайдилар. (Эй назар қилгувчи киши!): Уларнинг юзларида (жаннатдаги) неъматларнинг нурини билурсан (яъни, неъматлар билан лаззатланиб юзларига жаннат баҳолари, равнақлари уриб турганига гувоҳ бўладилар. Уларга муҳрланиб) муҳри бузилмаган (энг тоза, энг покиза ва энг лаззатлик ақлни учирмас) тиниқ

(шароблар)дан қуйиб берилур. Унинг охирининг (мазаси) мискдир (яъни, охирида миск таъми келур). Ва ана ўша (яъни, жаннат неъматларида) беллашувчи кишилар (анашундай боқий неъматлар устида рағбат қилиб) беллашсинлар (яъни, Аллоҳ таоло жаннатидаги неъматларга қизиқтириб чақиряпти. Хусусан, Аллоҳ таоло яна ана ўша май-шароб ҳақида айтади): ва у-шаробнинг аралашмаси таснимдандир. (Тасним: жаннат ичимликлари ичида энг олий шароб бўлиб: У жаннатдаги) бир булоқдир, у билан (Аллоҳ таолонинг) муқарраб (энг яқин бўлган бандалари) суғорилур». (Мутаффифин: 7-28).

Ибн Аббос розияллоҳу анҳумо ва у кишидан бошқа салафлар айтади: ўнг томон эгаларига мазж-аралашма қўшиб берилади (яъни ичадиган шаробларига таснимдан аралаштириб берилади) ва муқарраб банадалар эса сирф-тиник шароб билан ичадилар (яъни ҳеч нарса қўшилмаган, таркибида аралашмаси йўқ шароб билан суғориладилар). Бу, айни уларнинг айтгани кабидир. Чунки Аллоҳ таоло айтади: «у билан ичади», ундан ичади, демади. Негаки У Зотнинг: ичади сўзи, суғорилади сўзи ичига кириб кетади. Чунки ичгувчи баъзан ичади, лекин суғорилмайди.

Агар: ундан ичадилар, дейилса, унда суғоришга далолат қилмайди. Энди яна агар: у билан ичадилар, дейилса: унда: у билан суғориладилар, маъносида бўлади. Бас, муқарраб бандалар у (тиник шароб) билан суғориладилар. У билан яна ундан бошқасига эҳтиёжлари бўлмас. Шунинг учун ундан, ўнг томон эгаларига фарқли ўлароқ ичадилар, тиниғини ичурлар. Негаки у улар учун (яъни ўнг томон эгалари учун) аралашма билан берилади. У Инсон сурасида

Аллоҳ таоло айтгани каби: «у-шаробнинг аралашмаси кофур-ўта тиниқ (шаробдан, куйилган) косадан ичадилар. Булоқни (яъни тиниқ булоқни эса), у билан Аллоҳнинг бандалари суғорилурлар, бир чиқариш (билан, хоҳлаган ерида) чиқарадилар (яъни жаннатнинг хоҳлаган ерида булоқни худди ерлардан отилиб чиққан булоқлардек ўзлари чиқариб олаверадилар)». (Инсон: 5-6).

Аллоҳнинг бандалари: ушбу сурада зикр қилинган муқарраблардир. Негаки бу жазо-мукофат: яхшилик ва ёмонликда ҳам, амалнинг жинсидан берилур. Буни Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам айтганлари каби: «Ким дунё қийинчиликларидан бирон қийинчиликни мўмин кишидан енгиллатса, Аллоҳ ундан қиёмат қийинчиликларидан бир қийинчиликни кўтаради. Ким оғир ташвиши бўлган кишига енгиллик қилса, Аллоҳ унга дунё ва охиратда енгиллик қилади. Ва ким бир мусулмонни (хатоларини) беркитса, Аллоҳ уни дунё ва охиратда (хатоларидан) беркитса, Аллоҳ банданинг ёрдамида бўлади, модомики банда ўз биродари ёрдамида бўлса ҳамда кимки илм талабида йўлда юраркан, Аллоҳ унга ўша сабаб жаннатга бир йўлни осон қилади. Қайсики қавм Аллоҳнинг бирор бир масжидида тўпланиб Аллоҳнинг китобини тиловат қилиб, уни ўзаро дарс қилишсалар, уларга фақат сакинат нозил бўлади, уларни раҳмат ўраб олади, малоикалар ўраб олади ва уларни Аллоҳ Ўз олдидагиларга зикр қилади. Ва кимнинг амали кечикса, насаби тезлашиб қолмайди (яъни кишига амалсиз насаби фойда бермайди)». (Муслим).

Яна у киши алайҳиссалом айтадилар: «Раҳим қилувчиларга Раҳмон раҳим қилади. Ердаги

кишиларга раҳим қилинганлар, осмондаги Зот сизларга раҳим қилади». (Термизий: ҳадис саҳиҳ, деди). Сунан китобларидан келган бошқа бир саҳиҳ ҳадисда, Аллоҳ таоло айтади: «Мен Раҳмонман. Роҳимни яратдим ва унга Ўзимнинг исмимдан бирини бўлиб бердим. Бас, ким уни боғласа, унга боғладим ва ким уни узса, уни битирдим». (Абу Довуд, Термизий, Аҳмад). Ва яна: «ва ким уни боғласа, Аллоҳ уни боғлади. Ва ким уни узса, Аллоҳ уни узади». (Бухорий, Муслим) ва бу каби ҳадислар кўп.

Аллоҳнинг дўстлари юқорида ўтгани каби, икки турга бўлинган: муқарраблар ва ўнг томон эгалари.

Дарҳақиқат, Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам иккала табақани ҳам, Авлиёлар ҳадисида зикр қилганлар: «Аллоҳ таоло айтади: ким Менинг дўстимга душманлик қилса, дарҳақиқат Мен билан урушда беллашувга чиқибди. Ва Менга бандам, Ўзим унга фарз қилган нарсам билан яқинлашиб ибодат қилганидай, Менга ундан севимлироқ нарса йўқдир. Ва бандам нафл ибодатлар билан Менга яқинлашар экан, ҳатто Мен уни севиб қоламан. Агар уни севиб қолсам: Мен унинг эшитадиган қулоғи, кўрадиган кўзи, ушлайдиган қўли ва юрадиган оёқлари бўламан (яъни, У Зот бандани Ўзи бошқаради. Ёмонликдан тўсади, яхшиликка бошлайди)». (Бухорий).

— Аброрлар: У Зотга фарз амаллари билан яқинлашган ўнг томон эгаларидир. Улар Аллоҳ ўзларига вожиб қилган нарсаларни қиладиганлар, яна Аллоҳ уларга ҳаром қилган нарсаларни тарк қиладиганлардир. Ўзларини мандуб ишлар билан

қийнамайдилар ва мубоҳ ишлардаги фазилатлардан тийлишмайди ҳам.

— Аммо муқарраб пешқадамлар: У Зотга фарз амалларидан кейин, нафл амаллар билан ҳам яқинлашадилар. Вожиботларни, мустаҳбларни ҳам бажарадилар ва ҳаромни, макруҳотларни ҳам тарк қиладилар. Қачонки У Зотга: ўзлари суйган нарсаларидан қодир бўлганларича қилсалар, Рабб таоло Ўзи айтганидек комил севиши билан уларни севиб қолади: «Ва бандам нафл ибодатлар билан Менга ибодат қилар экан, ҳатто Мен уни севиб қоламан». Яъни: мутлоқ муҳаббат. Бу худди: «Бизларни сиротол мустақиймга ҳидоят қилгин. Уларга Сен инъом қилган, уларга ғазаб қилинмаган ва залолатга кетмаганларнинг сироти-йўлига» (Фотиҳа: 6, 7) сўзи каби. Яъни: У Зотнинг сўзида зикр қилинган уларга тамомий мутлоқ неъматларни инъом қилган: «Ва ким Аллоҳга ва Расулига итоат қилса, бас, улар пайғамбарлар, сиддиқлар, шаҳидлар ва солиҳлардан Аллоҳ уларга инъом қилганлар билан биргадир ва улар энг яхши рофиқдир-ҳамроҳ» (Нисо: 69) дейилганлар каби.

Муқарраблар: Улар учун мубоҳ ишлар Аллоҳ таолога яқинлаштирадиган тоатларига айланди. Уларнинг барча амаллари Аллоҳ учун қилинган ибодат бўлди. Бас, ана энди, худди соф-тиниқ амал қилганларидай, сирф-тиниғидан ичадилар (яъни жаннат шаробларининг энг соф ичимликларидан).

Муктасидлар: Улар нажот топишлари учун етарли амал қилганлардир (яъни фарз-вожиботларни тўқис бажарган ва ҳаромларини тарк қилган ва ғолибан

нафл ишларни такр қилиб ва макруҳ ишларни қилганлар). Булар учун иқобга тортилмайдилар, лекин савоб ҳам олмайдилар. Бироқ ўша тиниғ-шаробдан ичмайдилар ҳам. Балки уларга муқарраб бандаларнинг шаробидан, ўзлари дунёда (мубоҳ ва макруҳ амаллардан) аралаштирган ишларига қараб, ундан шаробларига қўшиб аралаштириб берилади.

#ФУРҚОН-11

• Қул Расул ва подшо Набий

Пайғамбарлар алайҳимуссалом: қул Расул ва подшо Набий даражасида тақсимланадилар. Дарҳақиқат, Аллоҳ субҳана ҳува таоло Муҳаммад алайҳиссаломга: қул Расул бўлишни ёки подшо Набий бўлиш ихтиёрини берди. Бас, у киши алайҳиссалом оддийгина «қул Расул» бўлишни ихтиёр қилдилар.

Подшо Набий бўлганлар, мисол учун: Довуд, Сулаймон алайҳимассалом каби пайғамбарлар. Аллоҳ таоло Сулаймон алайҳиссалом қиссасида у киши айтган сўзини хабар қилиб айтади: «Эй Раббим, мени мағфират қилгин ва менга ўзимдан кейин ҳеч кимга берилмайдиган беминнат бир мулк бергин. Албатта Сен беминнат бергувчисан. Бас, унга шамолни бўйинсундириб қўйдик, унинг буйруғи билан истаган жойига майин ҳолда чопадиган бўлди ва барча курувчи ва ғаввос бўлган шайтонларни (ҳам Сулаймон алайҳиссаломга итоат қилдириб қўйдик). Ва бошқалари (яъни қолган итоатсиз жин-шайтонлар) қўллари бўйинларига боғланган ҳолда кишанланди. Бу Бизнинг (Сулаймон алайҳиссалом сўраган улуғ мулклардан) берганимиздир, бас, (эй

Сулаймон алайҳиссалом, хоҳаланингизга) беринг ёки берманг (сизга, бу ишингизда) ҳисоб бўлмас». (Сод: 35-39). Яъни: кимга хоҳласангиз беринг ва кимни хоҳласангиз манъ қилинг, сизга бу ҳақида ҳисоб-китоб йўқ. Подшо бўлган Набий - Аллоҳ унга фарз қилган нарсаларни бажаради ва унга ҳаром қилган нарсаларни тарк қилади. Ва давлатдаги ва мулкдаги нарсалар билан ўзи суйган ва ихтиёр қилган гуноҳсиз ишларда тасарруф қилади бошқараверади.

Аммо, кул-банда бўлган Расул эса, бирон кишига буйруқ бермоқчи бўлса фақат Ўз Раббисининг буйруғи билан беради. Хоҳлаган кишисига бериб ва хоҳлаганига манъ қилаолмайди. Буйруқни фақат Раббисининг амри билан беради, бирон масуулиятли бошқарувга ҳам, ўз Раббиси буйруғи билан кишиларни тайин қилади. Унинг барча амаллари Аллоҳ таоло учун ибодат бўлиб саналади. Саҳиҳул Бухорийда Абу Ҳурайра розияллоху анҳудан келадикки, Набий алайҳиссалом айтадилар: «Албатта мен, бирор нарсани ҳеч кимга беролмайман ва манъ ҳам қилолмайман. Мен фақат Қосимман (тақсимловчиман) буюрилган (иш-нарсаларни) жойига қўяман, холос». Шунинг учун Аллоҳ таоло шариятдаги мол-мулкларни Ўз қавлида Ўзига ва Расулига боғляпти (чунки Аллоҳ кимга берса беради, Расулуллоҳ ўшани тақсимлайдилар): «(Эй Муҳаммад алайҳиссалом), айтинг: анфол-ғаниматлар Аллоҳ ва Расули учундир». (Анфол: 1). Яна: «Аллоҳ Ўз Расулига қишлоқ-шаҳар аҳлидан ўлжа қилиб олган нарсалар, бас, ҳам Аллоҳ учун ва Расули учун...». (Ҳашр: 7). Яна: «Ва билингларики, нарсалардан ўзларингиз ғанимат қилган нарса бўлса,

бас унинг бешдан бири Аллоҳ учун ва Расули учундир, албатта». (Анфол: 41).

Шунинг учун уламоларнинг очик айтиб ўтган сўзларидан: мол-мулклар Валиюл Амрнинг ижтиҳодига қараб, Аллоҳ ва Расули суйган нарсаларига сарф қилинади, бу: Имом Молик ва бошқа салафларнинг мазҳаби. Бу қавл Имом Аҳмаддан ҳам ривоят қилингани зикр қилинади.

Хумус ҳақида айтилади: албатта у бешга тақсимланади. Бу Имом Шофеъий ва Аҳмаддан маъруф бўлган қавл. Аммо Абу Ҳанифа раҳимаҳуллоҳ қавлига кўра: учга бўлинади.

- Хуллас бу ерда айтилаётган мақсад: Қул Расул - подшо бўлган Набийдан афзаллигидир. Худди: Иброҳим, Мусо, Исо ва Муҳаммад алайҳимус солату ва салам, Юсуф, Довуд ва Сулаймон алайҳимуссаломдан афзал бўлгани каби.

Давоми бор...